

MEMO

van : Dagelijks Bestuur
datum opgesteld : 18 juni 2013
portefeuillehouder : Don Bijl
aan : Regioraad Stadsregio Amsterdam
onderwerp : Toekomst Regionale Samenwerking
t.b.v. regioraad vergadering van 18 juni 2013

Op 17 juni 2013 heeft het Kabinet twee wetsvoorstellen openbaar gemaakt: Opheffing Plusregio's (bijlage 1) en Herindelingsontwerp provincie Utrecht, Flevoland en Noord-Holland (zie bijlage 2).

Aanvullend op de vergaderstukken Toekomst Regionale Samenwerking (agendapunt 7 - 2013/16) van de Regioraad van 18 juni 2013 gaat dit memo over deze wetsvoorstellen. De portefeuillehouder geeft voorafgaand aan de regioraad van 18 juni 2013 een aanvullende toelichting in de sessie Toekomst Regionale Samenwerking.

Het wetsvoorstel van de regering om een vervoerregio in te stellen maakt het mogelijk dat gemeenten in de regio Amsterdam de succesvolle samenwerking kunnen voortzetten en uitbouwen op de verschillende beleidsterreinen. Met deze samenwerking dragen zij bij aan de bereikbaarheid en daarmee de economische concurrentiekracht van de metropoolregio Amsterdam. De betrokken partijen kunnen na jaren onzekerheid zich nu weer volledig richten op de toekomst en de regionale opgaven. De voorbereidingen voor de vervoerregio wil het dagelijks bestuur versneld voortzetten om op 1 januari 2015 formeel te kunnen starten.

Het Dagelijks Bestuur is verheugd met het voorstel t.a.v. de vorming van een vervoerregio waarmee de gemeenten in staat worden gesteld om zelf met elkaar en met de betrokken provincies te beslissen over het openbaar vervoer en over de investeringen voor fiets, auto en OV-infrastructuur in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen. De gemeenten hebben de afgelopen jaren laten zien dat de samenwerking tussen eigen bestuurders en raadsleden over gemeentegrenzen heen de regionale bestuurskracht vergroot. Wij zien er naar uit om samen met gemeenten en de provincies deze volgende stap te zetten in de metropoolvorming. Gelet op de aard van de opgaven is dit van grote meerwaarde voor de regio.

De continuïteit van de huidige samenwerking en daarmee de uitvoering van lopende projecten is van groot belang. Het Dagelijks Bestuur zet in op een soepele overgang, zodat zij geen frictietijd en -kosten verliezen met deze nieuwe stap in de regionale samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam.

MEMO

Enkele passages uit het wetsvoorstel:

- De verkeer- en vervoertaken en BDU-middelen van de plusregio's Amsterdam, Haaglanden, en Rotterdam worden rechtstreeks bij de twee beoogde vervoerregio's (Amsterdam-Almere en Rotterdam-Den Haag) ondergebracht.
- De vervoerregio's zijn een platform voor samenwerking van gemeenten en provincies op basis van een vrijwillige samenwerkingsregeling overeenkomstig de Wgr. Dat impliceert dat de provincies een betekenisvolle positie in het bestuur hebben. De steden hebben zich daartoe bereid verklaard.
- De betrokken decentrale overheden kunnen in goed overleg ook voor andere verkeer- en vervoertaken en met aangrenzende gebieden via de vervoerregio gaan samenwerken: toetreden van nieuwe deelnemers behoort immers tot de mogelijkheden. In voorkomende gevallen kan ook de uitvoering van eigen verkeer- en vervoertaken via de samenwerking aan de vervoerregio worden opgedragen.
- In de Noordvleugel zal de vervoerregio actief zijn in het gebied rond Amsterdam en Almere en de gemeenten van de voormalige plusregio Amsterdam. De omvang van het gebied en de inrichting van de vervoerregio, waarover in de gemeenschappelijke regeling afspraken worden gemaakt, wordt aan de betrokken overheden gelaten. Aldus kan flexibel worden gereageerd op nieuwe ontwikkelingen rondom verkeer en vervoer: er bestaat immers steeds de mogelijkheid om – in goed overleg en zo nodig met nieuwe deelnemers in de gemeenschappelijke regeling – actuele kwesties rond verkeer en vervoer aan te pakken. Met het oog op de toekomst en het doel van economische ontwikkeling in de hele Noordvleugel wordt een systeem van organische groei voorgestaan. Het samenwerkingsverband voor verkeer en vervoer moet deze organische groei kunnen accommoderen.
- De vrijheid die de Wgr decentrale overheden biedt om taken gemeenschappelijk uit te voeren, staat de deelnemende gemeenten niets in de weg om deze vrijwillig overgedragen taken voort te zetten binnen de bestaande gemeenschappelijke regeling. Deze gemeenschappelijke regeling moet dan worden aangepast en in overeenstemming worden gebracht met de wetgeving.
- Er is een overgangsvoorziening getroffen tot de ingang van de nieuwe Jeugdwet (naar verwachting met ingang per 1 januari 2015), voor het geval dat de opheffing van de plusregio's op een eerder moment plaatsvindt dan de decentralisatie van de jeugdzorg naar de gemeenten. Daarmee wordt voorkomen dat de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg in de drie genoemde plusregios als gevolg van de opheffing van de plusregio's eerst terugvalt naar beide provincies en vervolgens weer overgeheveld moet worden naar de gemeenten.
- Net als in de huidige plusregio's kan in het belang van een evenwichtige regionale woonruimteverdeling een regionale huisvestingsverordening tot stand worden gebracht cq. een gemeenschappelijk huisvestingsbeleid worden gevoerd. Aan de provincie wordt de bevoegdheid gegeven om, op verzoek van één of meer gemeenten, een woningmarktregio aan te wijzen waar uitsluitend met toepassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen een huisvestingsverordening tot stand mag worden gebracht.

Herindelingsontwerp provincies

Het is aan gemeenten in de regio zelf om eventueel te reageren op het herindelingsontwerp door een zienswijze in te dienen. Het Dagelijks Bestuur van de stadsregio blijft het proces en de uitwerking van het wetsvoorstel volgen.

MEMO

Vervolg

De Tweede en de Eerste Kamer moet het wetsvoorstel nog behandelen. De voorziene datum van inwerkingtreding is 1 januari 2015.

Het Dagelijks Bestuur wil met de betrokken gemeenten en provincies in gesprek over de wijze waarop we de regionale samenwerking in de toekomst optimaal kunnen organiseren voor de verschillende beleidsterreinen, de vervoerregio daarbij inbegrepen.

De betrokken partijen ontvangen binnenkort een brief over de consequenties van dit kabinetsvoornemen voor onze samenwerking en de beoogde stappen in de 2^e helft van 2013.

Bijlage 1

Persbericht Plusregio's – Ministerie van BZK

Kabinet heft plusregio's op

Nieuwsbericht | 17-06-2013

Het kabinet maakt een einde aan de zogenaamde Wgr-plusregio's, verplichte samenwerkingsverbanden die direct vanuit het Rijk worden gesubsidieerd. Vrijwillige samenwerking blijft mogelijk. De belangrijkste taak – verkeer en vervoer – wordt belegd bij de provincie.

Dit versterkt de positie van het middenbestuur. De verkeer- en vervoertaak van de plusregio's Rotterdam, Haaglanden en Amsterdam gaat, vanwege de complexiteit in de grootstedelijke regio's, naar twee vervoerregio's: Amsterdam-Almere en Rotterdam-Den Haag. Het kabinet nodigt de betrokken gemeenten en provincies uit om de vervoerregio vorm te geven. De grote steden hebben zich bereid verklaard de provincies een betekenisvolle positie te geven in het bestuur van deze regio's.

Dit staat in het wetsvoorstel tot afschaffing van de plusregio's dat minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) mede namens staatssecretaris Mansveld van Infrastructuur en Milieu (IenM) naar de Tweede Kamer heeft gestuurd.

In het wetsvoorstel worden voorzieningen getroffen voor de wettelijke taken van de plusregio's. Per taak is gekeken bij welke bestuurslaag deze het beste past. Het overhevelen van de verkeer- en vervoertaken naar de provincies past bij hun taken op ruimtelijk-economisch gebied. De twee vervoerregio's moeten de bereikbaarheid in de Randstad verbeteren.

Het opheffen van de plusregio's is opgenomen in het regeerakkoord en past in het streven van het kabinet om bestuurlijke drukte terug te dringen. Afschaffen versterkt de bestuurlijke hoofdstructuur, het bestuurlijk eigenaarschap en de directe democratische legitimatie in het middenbestuur.

Het wetsvoorstel is een voortzetting van het wetsvoorstel dat in maart 2012 door het vorige kabinet voor advies aan de Raad van State is voorgelegd. De voorziene datum van inwerkingtreding is 1 januari 2015.

Bron: <http://www.rijksoverheid.nl/regering/bewindspersonen/ronald-plasterk/nieuws/2013/06/17/kabinet-heft-plusregio-s-op.html>

Bijlage 2

Persbericht Noordvleugelprovincie – Ministerie van BZK

Samenvoeging provincies Flevoland, Noord-Holland en Utrecht biedt kansen

Nieuwsbericht | 17-06-2013

De samenvoeging van Flevoland, Noord-Holland en Utrecht biedt kansen om effectiever en efficiënter te kunnen werken, bijvoorbeeld bij grensoverschrijdende vraagstukken. Ook kan er flink op de kosten worden bespaard. De samenvoeging levert in ieder geval jaarlijks een besparing op die kan oplopen tot € 70 miljoen. Op 17 juni heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het herindelingsontwerp voor samenvoeging van de drie provincies gepubliceerd. Daarmee ligt er voor het eerst een (ontwerp)voorstel voor provinciale herindeling.

Na jarenlange discussie over provinciale opschaling, heeft het kabinet het initiatief tot samenvoeging genomen. Afgelopen voorjaar heeft de minister van BZK vele gesprekken gevoerd met inwoners, volksvertegenwoordigers en bestuurders. De reacties zijn verzameld en meegenomen in het herindelingsontwerp. Op basis van de reacties is onder andere de ingangsdatum voor de nieuwe provincie verschoven naar 1 januari 2016 en wordt geïnventariseerd welke extra rijkstaken mogelijk nog aan de provincies kunnen worden overgedragen.

Minder bestuurlijke drukte

De samenvoeging van de drie provincies zorgt ervoor dat grensoverschrijdende vraagstukken, zoals woningbouw, natuur en infrastructuur beter opgepakt kunnen worden. Dat geldt vooral voor de regio Amsterdam, Almere en Utrecht. Ook de bestuurlijke drukte wordt hierdoor verminderd. De nieuwe provincie zal met een grotere schaal een sterke partner zijn voor de Europese Unie, de rijksoverheid, gemeenten, het (internationale) bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Omgekeerd hebben deze partners van de provincie baat bij de samenvoeging. Zo kunnen bijvoorbeeld natuurorganisaties en bedrijven die in alle drie de provincies belangen hebben straks terecht bij één loket.

Tijdens de gesprekken met betrokkenen kwamen ook de posities van bijvoorbeeld de Noordoostpolder en het Groene Hart aan de orde. Omdat de reacties over de Noordoostpolder verdeeld waren heeft het kabinet besloten de Noordoostpolder voor nu integraal mee te nemen bij de samenvoeging. Na de terinzagelegging zal het kabinet op basis van de reacties zijn standpunt opnieuw bezien. Wat betreft het Groene Hart weegt de samenvoeging van de drie provincies op dit moment zwaarder dan aanpassing van provinciegrenzen. In een later stadium kan wijziging van de provinciegrens alsnog in procedure worden gebracht.

In opdracht van het ministerie van BZK is door de onderzoeksbureaus Decisio en AEF een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd om te kijken of de gewenste doelen gehaald kunnen worden: een slagvaardig middenbestuur dat wat betreft organisatie, omvang en takenpakket aansluit op de maatschappelijke opgaven waar het voor staat.

Uit de studie blijkt dat er voldoende kansen zijn om dat waar te maken. De studie bestaat uit twee pijlers: de maatschappelijke effecten en de effecten op organisatorisch en bestuurlijk vlak.

Besparing

De samenvoeging levert in ieder geval een jaarlijkse besparing op die volgens de onderzoekers kan oplopen tot € 70 miljoen. Afhankelijk van de (inhoudelijke en organisatorische) keuzes die het nieuwe provinciebestuur maakt kan dit bedrag nog hoger uitvallen. Naast structurele besparingen zijn er ook incidentele kosten met de samenvoeging gemoeid (maximaal € 115 miljoen). Deze kunnen binnen ongeveer vier jaar worden terugverdiend.

Meer informatie

Vanaf 17 juni is het herindelingsontwerp in te zien bij de drie provinciehuizen, de gemeentehuizen in de provincies, het ministerie van BZK en digitaal op www.rijksoverheid.nl en www.internetconsultatie.nl.

Iedereen kan van **maandag 17 juni 2013 tot en met woensdag 16 oktober 2013** reageren op het herindelingsontwerp door een zienswijze in te dienen.

Meer informatie over de procedure is te vinden op www.rijksoverheid.nl/noordvleugelprovincie.

Bron: <http://www.rijksoverheid.nl/regering/bewindspersonen/ronald-plasterk/nieuws/2013/06/17/noordvleugel.html>